

Budapest

VIII., Baross-tér 17.

KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ ORSZÁGOS EGYESÜLET HAVILAPJA

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-én.

Felelős szerkesztő:
Turtsányi Vilmos.

A »Kitartás« című jótékonyági
egyesület alapszabályait a nagym.
magyar királyi Belügyminiszterium
49.452/902. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: Temesváry Alajos.

Igazgatók: Turtsányi Vilmos, Ellbogen Ferencz, Horváth István,
Puha József, Puhm János, Sándor Márkus.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig a »Providentia« általános biztosító társaságnál baleset ellen van biztosítva, még pedig:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,

b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

2. A második évtől kezdve a tag nevének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő halálzársági segély fizetetik ki. Maga a tag, nevének elhalálása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.

3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a halálzársági segélybe annak idején betudatik.

4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészsége által díjtalanul képviseltetik.

5. Az egyesület »Kitartás« című havilapja minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj címén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Március havi tagkimutatás.

Tagok száma március hó 1-én	1971
Elhalt március hóban	3
	maradt 1968
Belépett március hóban	8
Összesen	1976

Március havi pénztári kimutatás.

	korona
Takarékpénztári betétek	53985.32
Leltár	2630.—
Pénztári állomány	6091.60
Összesen	62706.92

Kiadások:

Balesetbiztosításért	521.80	
Halálzási segélyek	2300.—	
Személyzeti és dologi kiadások, nyomda stb.	1738.46	4560.26
Marad tényleges vagyon		58146.66

Segélyezések kimutatása.

Halálzási segélyek.

Lapunk 2-ik számában kimutatott segélyösszeg	75.750 kor.
---	-------------

Ujabb segélyek:

969. Ferdinándy Ádám, Nagy-Becskerek, a tag halála után	1000 kor.
4623. Ráduly János, Bácsfalu, a tag halála után	1000 >
2852. Korzinek Ferencz, Budapest, a tag neje halála után	300 >

Balesetsegélyek.

Lapunk 2-ik számában kimutatott segélyösszeg	257.15 korona 06 fillér.
---	--------------------------

Balesetbiztosítás.

Huzamos ideig figyelemmel kísérvén mindazon baleseteket, melyek egyes iparvállalatoknál előfordultak, azt tapasztaltuk, hogy az elszerecsétlenül legnagyobbrésze semmiféle biztosító intézménynek nem voltak tagjai és ennek folytán halálos kimenetelű balesetknél a visszamaradott családja a kenyérkeresőtől megfosztva a legnagyobb nyomorba jutott. De még az esetben is, ha a baleset csak részleges munkaképtelenséget okozott, a megbénított munkaerő képtelen lett arra, hogy hozzátartozóit ezután fentarthassa, annál kevésbbé, mert teljes munkaerejével is alig tudott annyit keresni, hogy anyagi gondoktól ment életet élhessen, nem még oly esetben, midőn ez a munkaerő részben elveszett.

Nem tudom, hogy a közönyösség, az elbizakodás, vagy az előrelátás hiánya szüli-e az élet jövő alakulása iránti nembánomságot,

vagy a kényszerítő anyagi gond, mely még fillérekkel sem tud elvonni abból a keresményből, mely az egyénnek a mai nehéz viszonyok között jut.

Ez utóbbit sok helyütt volt alkalmunk tapasztalni, de sokkal gyakoribb az első feltevésünk, mert ezzel lépten-nyomon találkozunk. Azt mondhatnók, hogy épen a jobb keresettel bíró osztályok kevesebb előrelátást tanúsítanak a jövő iránt, mint a csekély keresményű elbírók és épen ezeknek anyagi helyzetük sok esetben jóval kedvezőbb, mint az előbbieké. Elszomorító igazságok, de a tényeket nem lehet letagadni. Nem czélunk erkölcsi prédikációkat tartani, hanem felkérni tagtársainkat arra, hogy mindazon ismerőseiket, kik nem képesek egyesületünk tagdíjait fizetni, arra figyelmeztessék, hogy legalább azt a kedvezményt vegyék igénybe, melyet — az általános szükséglet látva — önzetlenül és minden nyereszkesedési vágyat kizárva nyújtunk azoknak, kik nagyobb baleseti

esélynek vannak kitéve, mint más normális foglalkozással bíró egyének.

Ezen kedvezmény pedig abban áll, hogy bárkit, aki 60. életévét még tul nem lépte, balesetből kifolyó halál esetére 2000 koronára továbbá balesetből kifolyó teljes vagy részleges állandó munképtelenség esetére 2000 korona arányában havi 50 fillér (vagy negyedévi 1 kor. 50 fill.) befizetése mellett egyesületünkkel szerződéses viszonyban álló előkelő biztosító társaságnál biztosítunk, azonfelül **egyesületünk havi lapját is díjtalanul** küldjük az illetőnek. Ez az ár oly alacsony, hogy azt a legcsekélyebb keresetű ember is képes megfizetni anélkül, hogy valamit elvonna magától.

Magunk részéről tehát megtettünk mindent, hogy bárkinek is módot nyujtsunk a netalán bekövetkező esélyeknek káros hatásait ellensúlyozni és kérjük tagtársainkat, hogy önzetlen emberbaráti törekvésünket tőlük telhetőleg elősegíteni igyekezzenek.

Ezzel is egy lépést előre haladtunk azon cél felé, melyet magunk elé tűztünk; ezzel is nagy egészre igyekezünk tömöríteni mindazokat, kiknek közös érdekeik vannak abban, hogy munkájuk révén saját, valamint hozzátartozóik jövőjét szegénységükből telhetőleg biztosítsák.

Kellett mindez?

(T. A.) Mozgalom itt, mozgalom ott, mozgalom mindenütt. Szinte operettbe illő volna ez a fizetésrendezési lótás-futás, ha — annyira szomorú dolog nem volna. Hegyen-völgyön, ungon-berken dörög, visszhangzik a csatazaj. Szervezkedés, gyülekezés, kettős-négyes-huszonötös-kilenczvenkilenczes bizottságok, naponként változó országos és másfajta elnökségek, memorandumok sokasága, nyilatkozatok, hírlapi marakodások tömkelege: ime, ez a vasutasok harmadféltévi mozgalmának eddigi és mostani hü fotográfiája.

Mikor 1901 nyarán, a fővárosi helyibizottság alakuló gyűlésén, mint ennek előkészítője és mint az első országos nagybizottságnak jegyzője, a vasúti és hajózási klub termében felállottam és azt az indítványt tettem, hogy a hivatalnokok ismerjék el és tartsák erkölcsi kötelességüknek, hogy az összes egyéb alkalmazottak fizetésjavításának ügyét a magukéva teszik, — akkor engem ott egyszerűen leszávartak. És akkor én tisztán láttam, hogy ezzel nemcsak engem szavaztak le, de — ami a fődolog volt — magát a fizetésrendezés dolgát is. Láttam a következményeket, és visszaléptem egy már előre elvesztett ügynek a további meddő szolgáltatásától.

A következmények pedig nem sokáig vártak magukra. Feltétlen pontossággal köszöntöttek be egymás után, a dolgok természetesen sorrendjében. Az a 40.000 komoly emberből álló m. á. v. szervezet felbomlott alkatelemeire és ezek az alkatelemek külön-külön, egymáson keresztül gázolva, egyenként rohantak neki a — falnak. Hivatalnokok, mérnök-

kök, jogászok, állomási előljárók, felvigyázók, mozdonyvezetők, kezelők, altisztek, díjnokok, szolgák, munkások, hordárok stb. stb. mind külön gyülekeztek, külön petícionáltak. A konkurrenzia olyan nagy volt, hogy ezen petíciók eredménye érdekében némelyek nem átalították a többi kartárs munkájának és érdemének leszólása utálatos fegyveréhez nyulni! Ezek a némelyek pedig nem éppen a legkevésbé tanult emberek voltak.

Kérdem én már most, hogy ki az ördög tekinthette volna az ilyen mozgalmat komoly dolognak? Ki hihette volna el, ki láthatta volna be, hogy ez egy testületnek, egy szervezetnek a mozgalma? Ki lett volna olyan rövidlátó, hogy észre ne vegye, hogy az egész handabanda minden egyébe lehet, csak nem céltudatos, szerves, együttes akció? . . .

Közel három esztendei kapkodás kellett hozzá, hogy az emberek észretérjenek. Harmadfél évi eredménytelen lótás-futás, reménykedés, pletykázkodás révén bírták csak észrevenni, hogy téves utakon járnak; sőt, hogy az eddigi mód szerint nemhogy közelnének a kitűzött céljukhoz, de mindjobban távolodnak attól. Az egész világ tudja, hogy csak az egymás megértésében, az érdekek és tehetségek egyesítésében van az erő: a m. á. v. 40.000 embere ugy látszik, távol állott eddig ennek a tudatától. Amikor pedig észhez kaptak, akkor is nem a tanulságok levonásánál maradtak, hanem megint tullóttek a célon, a másik, szélsőségbe csaptak át. Egyszerre, váratlanul és hiányos megfontolással erőszakot kezdtek hangoztatni. Erőszakos, a nemzetet és hazát veszélyeztető terveket, ahelyett, hogy az általuk már kezdetben elrontott dolgot, az egyesülést és az egyesülésben fekvő erkölcsi erőt vitték volna komoly férfiak komoly szándékával azon fórumok elé, amelyek egyedül hivatottak ennek a fontos nemzetgazdasági tényezőnek sorsát irányítani.

Bizony mondom, hogy nem jól indult meg ez a dolog és nem jó mederbe terelődött. Annyira nem, hogy még ma is, amikor az erők és érdekek egyesítésének szükségessége mindenek lelki szemei előtt kétségtelenné vált — fejetlenség, kapkodás, szét-huzás a mozgalomnak főjellemevonása. Először észretérni, azután megérteni egymást, megbecsülni egymásnak munkáját, méltányolni a többieknek helyzetét: ezen az alapon lehet szó szervezkedésről, lehet szó együttes eljárásról. Másféle alapon nem. Ám ez az egyesülés ne azért történjék, ez az erő ne azért gyűjtessék, hogy velük és általuk erőszakos célokra lehessen majdan törekedni. Akinek efféle szándékok és tervek lebegnek szemei előtt az egyesülés kérdésénél, az okosabban teszi, ha — önmagának egyesül csak. Az félreismeri a nagy erőnek igazi értékét, mely sokkal szilárdabban, sokkal áldásosabban tud teremteni, mint rombolni.

A mi szakmánknál az ilyen ember még más, sokkal súlyosabb vétket követne el: hazafiatlanul cselekednék.

Remény.

(A máv. alkalmazottak fizetésrendezése.)

Országos lárma után siri csend.

A vasutasok fizetésének rendezése érdekében indított mozgalom annak idején egy bizottságba kicsucsosodott, mely képviselte volna úgy a hogy a vasutasokat, ha tudta volna, mily irányban. Mert

határozott utasítása nem volt, dacára a megtartott nagy-, kis-, helyi- és nem tudom milyen gyűléseknek, melyekről boldogan mentek haza mindazok, kik nem akarták észrevétni magukat, nehogy valami kis vasuti kellemetlenség érje őket azért, amit ezeken a gyűléseken elmondani — akartak.

Az igazat megvallva nem is mondta el senki, mi sérelmei vannak a vasutasoknak, hanem arra a másokra bizta, aki csak úgy ismét mástól várta az igazság kimondását.

A pénzügyminister ur hamar észre is vette ezt a nagy taktikai hibát és sietett szavakkal is értésére adni a vasutasoknak, hogy mi vár rájuk a jövőben.

A vasutasok fizetésrendezése az 1904. évi költségvetésbe fel lett véve és ott lesz tárgyalva. Most pedig az 1903-ikat tárgyalják csak! tehát egy kis idő még el fog mulni addig, míg az idej szöbe kerül.

A mozgalomra tehát ez volt a felelet; ebből pedig látni való dolog, hogy mennyire becsülték ezt a mozgalmat az intéző körök.

A helyzet iróniája abban dombordik ki, hogy nem azoknak rendezték javadalmazásaikat akik türhetetlen helyzetükben mozogni kezdtek; hanem azokét, akik jobb viszonyok között voltak és ezek nyomát követték csak, de még azokét is, akik azt egyáltalában nem is kérték.

A vasutasét pedig a jobb jövőre bízták. Mikor nem volt költségvetés, akkor ez volt az akadály; mikor meg lett, akkora már az előirányzott összegnek nyoma veszett és egy minden tekintetben igazságtalan kis előléptetéssel huzakodtak elő, melynél a valódi érdem teljesen mellőzve lett.

Mindennek pedig az oka egyedül ott keresendő, hogy a vasutasok nem tudtak olyképp szervezkedni, hogy maguknak jogos fellépésük esetén erkölcsi sulyt is biztosítani tudjanak. Az igaz, hogy most ez egyszer sikerült hivatalnokot, altisztet és szolgát egy tető alá összecsődíteni, de az is igaz, hogy soha jobban nem lehetett látni ezen együvé tartozó testületben a rangbeli ellentétek kicsucsosodását, mint ezeken az ugynevezett közös gyűléseken. Arról nem is akarok beszélni, hogy a vezető hivatalnokok egyáltalában részt sem vettek a mozgalomban, annyira szívükön hordják alantasaiknak boldogulását. Pedig a fizetésrendezésnél a haszon oroszánrészre nekik fog kijutni nem pedig a — kocsitolónak! Tehát nem az együttérzés, nem az összetartozandóság, vagy az elszenvedett méltánytalanság hozta össze a vasutasok minden rétegét hanem egyeseknek az a reménye, hogy egyik, vagy másik meggondolatlan ember áldozatul esése, hasznot fog hozni nekik, akik okos óvatossággal a háttér homályában meghúzódtak lesve a történéseket. Beszélnek munkabeszüntetésről (nincs gazdája, hogy ki), óvatosan fenyegetőznek azzal, hogy mit fognak tenni — mások; de arról senki sem beszélt, hogy mit kellene tenni a testületnek magának, hogy a többség komolyan vegye kérelmeiket és a fenálló sérelmeket orvosolja.

Mert az, amit az ugynevezett memorandumok előadnak, minden egységes eszme híján van, a kívánságok összedűltése meggondolatlan túlkövetelésben nyilvánul, előadásuk sértő erőszakkal látszik, és még a jogos dolgok is oly színezettel bírnak, mintha az egyik osztály a másik rovására kívánná a maga igazát.

Ha kell fizetésrendezés, az legelőször első sor-

ban az alkalmazottak legalacsonyabb osztályaiban, ugyanis a szolgák és altisztelnél, ahol a megélhetés minimuma is hiányzik, azután a kezdő fizetéssel bíró hivatalnokoknál, mert itt állami illetve nemzetgazdasági szempontból is tarthatatlan a helyzet azért, mert lehetetlenné van téve a családalapítás és a családok megélhetése. Tudnivaló dolog, hogy a vonalszolgálat helyi viszonyai olyanok, hogy nőtlen ember a legtöbb helyen nem képes még élelemhez is jutni, nős pedig abból a mostani fizetésnek nevezett alamizsnából képtelen csak száraz kenyeret is adni családjának. De ezt csak futólag jegyeztem meg. Ennek a mozgalomnak más okokból is kudarcot kellett vallania.

A vasutasok nincsenek szervezve, eljárásuk ennek folytán nem egységes, nem céltudatos, de sok ellenáramlattal és nembánomsággal is kell küzdeniök. Ami pedig a leghátrányosabb, hogy illetéktelen emberek avatkoznak bele, akiket részben személyi érdek, részben pedig más még ennél is alacsonyabb vágyak vezérelnek. Tehát még erkölcsi szempontból is hozzá kell szólni. Aki ugyanis a napilapokat figyelemmel kíséri, könnyen észreveheti, hogy bizonyos összefüggésben vannak az ott megjelent közlemények a vasutasok mozgalmával. Bizonyos dolgok — nem vitatom — jogos vagy jogtalan szellemű tendenciózus célzatossággal kapaszkodnak a vasutasoknak velük semmi összefüggésben nem álló mozgalmába, már pedig éppen ezek a dolgok nagyon rossz szolgálatot tesznek ennek az amugy is rosszul összetákolmozgalomnak. Mert azokat a személyeket támadni, még pedig igazságtalanul meghurcolni, akik sokat, de nagyon sokat tettek a vasutasok érdekében, se nem észszerű se nem — lovagias dolog. Még ha vannak is hibáik, azok inkább a tanácsadó közegeikre esnek, akik most biztos incognitóban a markukba nevetnek. A mozgalom ilyen kialakulása mellett tehát mit lehet várni a felsőbb körök jóakaratótól?! Amint feljebb említettem, erre megfelelt már a pénzügyminister ur.

Az nem változtat a dolgon, hogy a felsőbbeknek sincs igaza abban, midőn a legfontosabb állami érdeket szolgáló alkalmazottait nyomorogni hagyja és kétségbeesésbe kergeti azáltal, hogy lélekölő felelősségterhes munkájukat nem méltányolja, de ez még nem lehet ok oly fenyegetések beváltására, melyek már itt-ott elhangzottak; mert a kötelesség teljesítése akkor, midőn a haza érdeke is megkívánja, semmiféle alku tárgyat nem képezheti és feltételekhez nem köthető.

Kell azonban az, hogy a vasutasok oly testületté alakuljanak, mely a hatalommal szemben is szükség esetén hatalmi tényezővé váljék, mert csak ily módon fogják érvényesíthetni azon jogaikat, melyekre szükségük van, hogy hivatásuknak lelkiismeretesen megfelelhessenek.

Erre pedig az összes

vasutasok szövetsége

szükséges, mely a legutolsó váltóórnek vagy munkásnak ép oly lelkiismeretesen fogja felkarolni igazát, mint bármelyik főfelügyelőt.

Ha ez létrejön, akkor minden kétséget kizárva remélhetik a vasutasok, hogy az ő sorsuk is jobbra fordul és nem mások fogják élvezni azt, amit ők kértek.

T. V.

A kecskeméti árvaház részére

ujabban befolyt adományok a következők:

Bálint Irma k. a. gyűjtőivén: Bálint Ferencz 50 fill., Langhammer Károly 50 fill., N. N. 30 fill., Süttő Gizella 50 fill., Cserge Lajos 20 fill. — Összesen 2 korona.

Holub Ignác gyűjtőivén: Holub István 40 fill., Gyöngyösi Ferencz 30 fill., Kovács Sándor 30 fill., Deák Imre 40 fill., Fegyverneki János 30 fill., Turcsik János 30 fill., Bernáviusz Lajos 20 fill., Kailinger István 20 fill., Gaál István 20 fill., Martonicz Imre 20 fill., Velez György 20 fill., Jónás István 20 fill., K. Nagy Sándor 20 fill., Polyák István 20 fill., Parrag István 50 fill., Horváth József 20 fill., Récsár István 40 fill., Zsitvay Sándor 20 fill., Peteró Károly 20 fill., özv. Struszka Józsefné 30 fill., Holub Ignác 60 fill. — Összesen 6 korona.

Wozáry Béla gyűjtőivén: Wozáry Béla 50 fill., Molnár István 50 fill., Molnár László 50 fill., György Károly 60 fill., György János 40 fill., György József 60 fill. — Összesen 3 kor. 10 fill.

Govrik Györgyné gyűjtőivén: Govrik Györgyné 1 kor., Wilhelm János 30 fill., Házi Kálmán 30 fill., N. N. 30 fill., Csanics Sándorné 20 fill., N. N. 20 fill., N. N. 20 fill., Machin Katalin 20 fill., özv. Gombos Imréné 06 fill., Repper Mária 20 fill., Hoffmann Katalin 20 fill., Wenczel Jánosné 30 fill., Heszlein Borbála 40 fill., Borett Szilveszter 20 fill., Govrik György 30 fill., Platzner J. 10 fill., Pusztay Józsefné 20 fill., Árvay Jenő 20 fill. — Összesen 4 kor. 86 fill.

Puha József gyűjtése: Frankl Ferencz 50 fill., Frankl József 50 fill., Puha Józsefné 40 fill., Woloschin Gizella 20 fill., Grün Margit 20 fill., Győri Gizella 30 fill., Hegyi Julia 20 fill., Jaksa Sándor 30 fill., Németh Lajos 20 fill., Jaksa Sándorné 20 fill., Orday Péter 20 fill., Randl János 20 fill. — Összesen 3 kor. 40 fill.

Brutovszky István ur gyűjtése: Garena Lajos 20 fill., König János 20 fill., Erdélyi Ede 40 fill., Megyeszay József 40 fill., Lutilszky Kálmán 1 kor., Bolyos Lajos 1 kor., Kolko Károly 1 kor., Daczer Ferencz 1 kor., Komlósi Jenő 40 fill., Vörös Zsigmond 80 fill., Epinóczy Mihály 1 kor., Biró Tamás 50 fill., Brucker Berencz 1 kor., Sztankovszky Milcsa 50 fill., Szemes Márton 40 fill., Boros Flórián 40 fill., Stiegler Frigyes 40 fill., Kugler Nándor 1 kor., Milkovits István 1 kor., Schütz Jakab 30 fill., Schlesinger József 40 fill., Gamps Géza 60 fill., Köstley Ede 1 kor., Gyürki István 60 fill., Király János 60 fill., N. N. 30 fill., Ebenhölez Antal 1 kor., Vo'ter Zsigmond 1 kor., László Zsigmond 40 fill., Danischovszky Mihály 1 kor., Mohrás Ferencz 1 kor., Bakos Kálmán 1 kor., Kovács Gyula 1 kor., Hegedüs Emil 1 kor., Paár 1 kor., Komáromy Leó 1 kor., Kretschmer József 1 kor., Jouke József 40 fill., Balázs Lajos 40 fill., Juhász Mihály 1 kor., Váradi Lipót 1 kor., Engel Zsigmond 40 fill., Sz. R. 1 kor., Debreczeni Imre 1 kor., Berényi Ferencz 40 fill., Nagy András 60 fill., Kraczingger János 60 fill., Bukmayer 1 kor., Kőváry Jenő 1 kor., Léder József 1 kor., Hegedüs Kálmán 1 kor., Sólyom Lajos 1 kor., Sz. 1 kor., V. 1 kor., Köstler J. 1 kor., Komándinger 1 kor., Fischer Márton 1 kor., Fűr Kálmán 1 kor., Menersdorfer Ferencz 1 kor., Kirschberger 1 kor., Schekolin Imre 1 kor., Ligeti Ignác 1 kor., Fr. 1 kor., Tokodi 50 fill., Flórián Ferencz 1 kor., Ginzer 1 kor.,

Sárközy Géza 1 kor., Koller János 1 kor., Weninger Lajos 40 fill., Kótzian 1 kor., Kemény 1 kor., Végh Márton 60 fill., B. J. 40 fill., Schechter Ágoston 60 fill., Mratik Ferencz 40 fill., Huszár József 20 fill., Koscher Péter 40 fill., Murai József 40 fill., Burger Jakab 30 fill., Szemeti Mihály 30 fill., Bering István 40 fill., Szeifert Ferencz 1 kor., Hegedüs Sándor 60 fill., Bokor Ede 28 fill., T. E. 1 kor., Endrey Lajos 20 fill., Kvorka János 40 fill., Schiffer Ernő 30 fill., Sch. M. 20 fill., Néher Adolf 60 fill. — Összesen 65 korona 28 fillér.

Összesen	84 k. 64 f.
hozzá adva az eddig gyűjtött	667 » 94 »
Összesen	752 k. 58 f.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A vidéki atyafi esernyője. Ez alatt a czim alatt a párizsi lapok pompás kis történetkét közölnek egy derék vidéki atyafiról, aki Párizsban ugyan csak megjárta. Pompásan megebédelt egy finom vendéglőben és a legjobb hangulatban, fejét magasan föltartva, abban a büszke tudatban, hogy párizsi levegőt szippant, ment a gyönyörű Rivoli-utczán sétálni. De mialatt egyikét bámulja a fényes kirakatoknak, megdöbbenéssel látja, hogy az esernyője ég. Valami ügyetlen fráter ráejtette a szivarját és az esernyő égni kezdett. A paraszt eldobta az égő parazolt és mind a két lábával rátaposott, hogy a tüzet eloltsa. A szép esernyőnek csak a romja maradt meg, de az atyafi fölvette, mert eszébe jutott, hogy a biztosító társaságok ilyen csekély kárt minden okoskodás nélkül azonnal kifizetnek. Még csak egy tűzoltóra volt szüksége, hogy a »tüzet« elismertesse. Megszólított hát egy járókelőt:

— Hol van a legközelebb tűzország.

A megszólított alig tudta elfojtani nevetését és a parasztot a tűzjelző készülékhez utasította, miután annak a használatára kitanította. Mialatt telefonál, csődület támadt körülötte, és kíváncsian kérdik:

— Hol a tűz?

— Itt van, — feleli az atyafi megnyomorított esernyőjét mutatva.

Mindenki azt hitte, hogy a paraszt megbolondult, de ő maga is elfeledte, hogy fiu-e vagy lány, amikor a tűzország nagy robogással, legénységgel, vizipuskákkal és mentőlétrákkal megérkezett.

— Hol ég? — kérdi a tűzoltóparancsnok.

— Itt! — feleli a paraszt esernyőjére mutatva.

A tűzoltótiszt nem akarta megérteni a tréfát és rendőrt hozatott, aki a vak tűzilárma okozóját bekísérte. A rendőrségen a paraszt kézzel-lábbal védekezett, de a büntetést nem engedték el neki, mire fájdalmasan felsóhajtozott:

— Miért is nem hagytam ott ezt a buta esernyőt az utcán? Bár sohase jöttem volna Párizsba, ahol a szegény embert így helybenhagyják.

Elmélkedés. A. Barátom, hülye vagy! ... —

B. Hülye? Köszönöm. Most már csak azt szeretném tudni, azért vagyok-e hülye, mert a barátod vagyok, vagy pedig azért vagyok a barátod, mert hülye vagyok.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A rejtelmes sziget.

Regény. Irta: Verne Gyula, átdolgozta: Szász Károly.
(Folytatás.)

Második fejezet.

Ostrom és védelem.

A lövések zaja a gránitlakba is felhatott. Cyrus és társai halálos nyugtalanságban töltöttek egy órát, vagy többet is. Végre éjfél után visszaérkezett a csónak, s rajta Pencroff és Ayrton. Ez elbeszélte, a mi történt. A kalózok, tudván, hogy a Lincolnon emberek vannak, kétségkívül kellő számmal fognak kiszállni a szigetre s támadólag lépnek föl. Résen kell tehát lenniök s megtenni a szükséges intézkedéseket.

Azt határozták, hogy elhagyva a gránitlakot, azon rejtettebb sziklabarlangban huzzák meg magokat, melyben a szigetre érkezéskor laktak volt.

Reggelt sem várva, oda átköltöztek, élelmet és fegyvereiket vive csak magokkal. Az éj minden újabb esemény nélkül telt el. A kalózok nem szálltak ki a partra, ők pedig meg se mozdultak a barlangjukból. Akár azt is gondolhatták volna, hogy a brick az éjjel fölszedte horgonyait s tovább vitorlázott.

Szó sem volt arról. Mikor a hajnal még sűrű ködbe burkolva felvirradt: a köd fátyolában egy setétebb tömeget vettek észre, mely nem volt más, mint a kalózok hajója — a *Speedy* (gyors, ügyes) — amint Ayrton a kalózoktól nevezni hallá.

Készülni kellett tehát a harcra. Smith Cyrus így adta elé, világosan, a helyzetet:

— A kalózok, mihelyt világos reggel lesz, partra fognak szállani. Fel kell tehát használnunk az időt, míg a köd eltakar szemeik elől. Igyekezünk kell kiszállításukat meggátolni, vagy legalább hátráltatni, mert ha bírokra kerülnek velünk, több mint tizszeres számukkal legyőznek. E végből el kell velök hitelnünk, hogy számunk az övéknek megfelelő. Elosztjuk tehát három részre magunkat. Kettő itt marad a sziklabarlangban: én és Harbert. Kettő: Spilett és Nab a Mercy torkolatánál huzza meg magát a sziklák között. Végre Pencroff és Ayrton a kis szigetre szállanak és ott igyekeznek a kalózok kiszállítását meggátolni. Van két vontacsövű és négy közönséges puskánk; tehát mindenikünkre jut egy fegyver. Porunk, golyónk van elég, a lövést tehát nem kell kimélni; gyakran, de biztosan kell lőnünk, mert a feladat az, hogy mindenikünk nyolczat vagy tizet elejtsen a kalózok közül. Ők kevésbé árthatnak nekünk, mert szikláink védnek, s azok ellen ágyuval nem sokat tehetnek. Ha Pencroff és Ayrton a szigeten nem tarthatják magokat, a csónakba ülnek, s a leginkább fenyegetett pontra sietnek. A gránitlakból nem esvén lövés, annak létezését sem áruljuk el. — S most oszoljunk. Még egy kézszorítás s aztán helyére mindenki.

Cyrus oly nyugodtan beszélt, mintha nem is élet-halálharcról, csak valami közönséges munka felosztásáról rendelkeznék. Melegen megrázták egymás kezeit, még Pencroff is legyőzte felindulását, mikor Harberttől, szíve gyermekétől, elvált. S azzal,

mindenik egy puskával és bő mennyiségű lőszerrel ellátva, a kitűzött órállomásra sietett.

Reggeli félhét óra volt. A köd még elég sűrű volt arra, hogy a kalózok sem a szigeten levők mozdulatait, sem a kis szigetre siető csónakot észre ne vegyék.

Most azonban gyorsan kezdett ereszkedni a köd s a brick árbocjai nemsokára kiváltak belőle. Nemsokára tisztán állott az egész. Két horgonyon állott, s amint a hang is mutatta voltaz este, mintegy ötnegyed (tengeri) mértföldnyire benn a parttól. Fedélzetén négy ágyu, mind a szigetnek szegezve. Körülötte 25—30 ember mozgott a fedélzeten. Smith Cyrus rejtkehelyéből mindezt a legkényelmesebben szemügyre vehette messzelátójával.

Harvey Bob s a kalózok nem tudták, mit gondoljanak az éjszakai esetről. Mit keresett az a félmeztelen ember a hajón, aki a lóporos rekeszbe akart betörni? Fel akarta csakugyan vetetni a hajójukat? de mi végből, mi érdekből akarta saját életét is elveszteni vele? — Vajjon megmenekült-e golyóiktól, miután maga egyet megölt és kettőt súlyosan megsebesített közülök? Visszauszhatott-e a szigetre? Vannak-e társai s mennyien? — A parton azonban egy lélek sem mutatkozott. A sziget lakói talán a sziget belsejébe vonultak vissza? Mind e kérdésekre a kalózok nem bírtak magoknak feleletet adni. Megannyi ok, hogy ők is körültekintéssel járnak el az intézendő támadásban.

Késedelmök arról győzte meg a szigetbelieket, hogy a merész Bob Harvey is haboz: megtámadja-e a szigetet vagy ne? Végre nyolcz óra tájt mégis mozgás volt észlelhető a *Speedy* körül. Többen tolongtak a fedélzeten s csónakot bocsátottak a vízre. Heten szállottak bele, puskákkal fegyverkezve. Ugy látszott, nem kikötni akarnak (mert akkor többen jöttek volna) — csak előleges szemlét tartani a partok körül.

Mindjárt tájékozták magokat, hogy a sziget mellett egy kisebb sziget is van, mely attól mintegy fél (tengeri) mértföld szélességű csatorna által van elválasztva. A csónak által vett irány mutatta, hogy nem szándékoznak behajtani a csatornába, ahol két oldalról is támadásnak lehetnek volna kitéve. A kis sziget alsó csucsá felé irányozták utjokat.

(Folyt. köv.)

Husvétí szokások.

A régi germán vallásban minden fontosabb keresztyén ünnepnek valami pogány ünnepély vagy szokás felelt meg. Például decemberben azt hitték, hogy a nap, miután bevégezte évi pályafutását, újjá születik e világra. Kikeletkor pedig, előbb vagy később, az illető vidék földrajzi fekvéséhez képest, Ostara istennő ünnepét ülték meg; végre pünkösdi ünnepe körül a különböző germán törzsek a nyárnak a tél fölött vívott győzelmét szokták különböző módon jelképezni.

Nagy Gergely pápa főleg azért intézkedett úgy, hogy a nagy keresztyén ünnepek épen ez idő tájra essenek, hogy egyfelől Wodan és Donar imádói a

keresztvénséget annál könnyebben elfogadják, másfelől pedig, hogy ama szokások, melyektől a nép sehogy sem akart megválni, némileg a szentség színezetével vonassanak be. Különös, hogy Németországban mind a karácsony, mind a husvét megtartotta ősi pogány nevét. A középkor elején a papok mindent elkövettek, hogy a régi »Weihnachten« helyett a »Christmessen«-t, s az »Ostern« helyett a »Paschen«-t fogadtassák el a néppel, minthogy e két ünnep német neve nagyon is emlékeztet a pogány időkre. Azonban minden fáradozásuk eredménytelen volt és csakis az alsó-rajnai nyelvjárásban fordul elő »Ostern« helyett nagy ritkán »Poschen«. Sőt a régi »Ostern« elnevezést maga Luther is meghagyta biblia-fordításában.

Ostara istennőről, kinek nevétől az »Ostern« származik, nem sokat tudunk, legfeljebb annyit, hogy a tavasz és a visszatérő napsugarak istennője volt s a teuton (német) fajhoz tartozott; azonban egykori fontosságáról eléggé tanuskodik ama körülmény, hogy a nagy keresztény ünnep szintén tőle kapta nevét. Magát az áprilist is hajdan »Oster-Monat«-nak (Ostara hónapjának) nevezték. Ostara tiszteletére égnek a husvétüi örömtüzek még ma is Németország legtöbb helyén, mindazon világi és egyházi üldözések dacára, melyekkel az illető hatóságok ezt a régi szokást elfojtani törekedtek. Pedig a husvétüi tüzet Szent-Bonifacius már 752-ben, mikor az első zsinatot tartották Regensburgban, eretnek és pogány szokásnak nyilvánította.

Utoljára kénytelen volt az egyház a husvétüi gyertya és husvétüi lámpa eredeti értelmét elfogadni s a templomokban egész éven át gyertyát vagy lámpát égetni. Egy régi hagyomány szerint e lámpákat és gyertyákat husvét előtt kioltogatták s oly egészen új és tiszta lángnál gyújtották meg újra, mely kova és tapló segítségével élesztett tüztől származott. Hajdanában erről a szentelt lángtól vett tüzet tüzhelye számára az egész egyházközség, de most e szokás feledésbe jutott. Husvét előestéjén a tüzet meggyújtották a templom udvarán az említett módon, t. i. kova és tapló segítségével s a régi szentelt olajat elégették s ezután a gyertyákat is meggyújtották.

Régebben a keresztelő vizet is megszentelték ez idő tájban és a parasztek husvét reggelén megöntözték azzal házaikat és istállóikat. A legenda szerint husvét estéjén, valamint karácson estéjén is, a víz valamennyi kutban borra változik s egyszersmind természet fölötti gyógyerőt is nyer. A ki husvét estéjén folyó vízzel mossa meg arcát, annak szemei egész éven át nem fognak fájni, sem arcát nem égeti el a nap, és ha visz a vízből haza inni is, szerencsés lesz a szerelemben, de arról a világon senkinek sem szabad szólani. Husvétüi vizet a lovaknak és baromfinak is szoktak inni adni. A római katolikusok élelmi szereket, főleg sonkát és tojást szoktak megszenteltetni husvét napján. A kenyérrel, süteménnyel, szalonnával, sonkával s más élelmi szerekekkel művésziösen tele rakott nagy kosár tetején rendszeren vajból készített hófehér husvétüi báránka áll, első lábai közt csinos kis vörös lobogót tartva.

A husvétüi tüz nem általánosan elterjedt szokás. Tulajdonképeni hazája északi és Közép-Németország, de ismeretes Tyrolban és Bajorországban is. Némely helyeken a tyroliak »égő Judás«-nak nevezik azt. A hamut és megszenesedett üszköket a templom udvaráról, a hol a husvétüi tüz ég, haza viszik s az

istálló ajtója alá temetik, hogy a tehenek jó egészségben maradjanak, és a boszorkányok ne merjenek közeledni, aztán meg a szántóföldek is termékenyekké lesznek a szent tüz hamujától. A svábok nem husvétkor, hanem a bőjt első vasárnapján gyújtják meg a szent tüzet, miért is azt a napot Funken-sonntagnak, szikrás vagy tüzes vasárnapnak nevezik.

Westphalia némely részeiben a tüz élesztése alatt feltámadási dicsőenket zengedeznek s a nép ünnepélyes körmenetet tart, kezében nyirfa-fáklyákat hordva. A husvétüi örömtüzek élesztésének szokása sehohsem volt annyira elterjedve, mint a Harzhegységben. Az előkészületek husvét előtt már hat héttel megkezdődnek s mindenki fávál, vagy ennek beszerzésére pénzzel járul az örömtüzek létrehozásához. A halberstadi kerületben a rekettyét, (melyen a nép hiedelme szerint a boszorkányok a Brockenre lovagolnak) és a fenyőszurokkal tele hordókat inkább használják e célra. Osterodeban mindenki egy-egy üszköt igyekszik a tüz közül kezével kiragadni s azzal körülgrálja a tüzet; minél tovább ég kezében az üszök, annál több szerencsét jelent.

Az a hiedelem, hogy a nap husvét reggelén tánczol, úgy látszik, nagyon el van terjedve a németek közt. Valami hatvan évvel ezelőtt a westphaliai parasztek nap felköltekor a legközelebb lévő magas hegyek csucsaira mentek föl, hogy e látványban gyönyörködhesseken, ugyan e szokás uralkodott a svábok közt is.

Langeneiban, Westphaliában, fánkot sütöttek husvét napján, ezután a tojáshejakat szentelt vízzel töltötték meg s kivitték a szántóföldekre, hogy a vetést a viharoktól megóvják. Ugyanez okból még ma is szentelt barkát (pálma) visznek ki husvét napján a mezőre és szántóföldekre.

Husvét napján Velmeda lakói, a Ruhr folyócska mellett, a város fölött nyiló barlangot szokták meglátogatni. A leányok a barlangnak teljesen függélyes bejáratánál e szavakat kiáltották be az ürbe: »Velleda, adj nekem férjet!« (»Velleda gib mir einen Mann!«) Mire a vízhang így felelt: »Hän!« (»Meg fogod kapni!«) Azután a velmedaiak bementek a barlangba, gondosan megnézegették azt, mert a benne lévő víz magasságából tudhatták meg, hogy az év termékeny lesz-e vagy nem. Hessenben a falusi fiatal emberek szintén ilyen zarándoklást tesznek azzal a különbséggel, hogy ők a barlangban lévő kis tó vizére tavaszi virágokból kötött bokrétát helyeznek. Isznak is a tó vizéből s visznek abból haza is. E szokás, úgy látszik, az Ostarának hozott áldozatokra vonatkozik.

A husvétüi tojások nemcsak egész Németországban, hanem a művelt világ többi részeiben is majdnem általánosan ismeretesek és szokásban vannak. A svábok közt és Hessenben a nép azt hiszi, vagy legalább is azt hitte valamikor, hogy e husvétüi tojásokat a »husvétüi nyul« tojja és a sváb anyák, mikor gyermekeik számára tojást festenek, többnyire fészekbe rakják azt és kitömött nyulat tesznek rá. Karinthia köznépe azt tartja, hogy zöld csütörtökön azért mennek a harangok Rómába, hogy onnan husvétüi tojást hozzanak. Ilyenkor a keresztyszülőknek mintegy elmulaszthatatlan kötelességök, hogy keresztgyermekeiket szép tarkára festett husvétüi tojásokkal megajándékozzák. Legkedveltebb szín a piros, talán azért, mert a piros szín Donarnak (Thor, a régi germánok főistene) volt szentelve. A husvétüi tojásokat, amennyire csak lehet, mindig a zöld csütörtökön tojtak közül válogatják ki.

A tojást a régi germánok áldozatul használták tavaszi ünnepeiknél s igen valószínű, hogy ez okból tulajdonítottak annak mindig oly nagy bűverőt. A középkor irói sok érdekes adatot közölnek a bűvös tojásokról; azt hitték, hogy azok saját akaratukból a nap felé tudtak repülni, forogtak és gördültek ide s tova és ha héjukat feltörték, kigyót, békát és gyikot találtak bennök, melyek azonban pogány isteneknek jól ismert átalakulásai voltak. Ismeretes volt ama sötét századokban a nyolcz éves kakas által tojt híres tojás is, melyből, mikor kikotolták, baziliskus mászott ki. Westpháliában különös jelentősége van a tojásnak olyankor, mikor a falusi legény leánykérőbe megy. Ha levessel és kávéval vendégelik meg őt, ezt ugyan elég barátságos és tisztességes fogadtatásnak tekintik, de a legény már tudja, hogy őt nem annyira kérő, mint csak inkább jó barát gyanánt látták szívesen. Ha répát vagy másféle zöldséget tesznek elébe, azt jelenti, hogy akár oda se fáradt volna; ellenben a tojásétel vagy egyszerű főtt tojás azt jelenti, hogy mint kérőt szívesen fogadják s nem felhet a kikoszorúztatástól.

Különben a husvéti tojásokról még ma is azt hiszik, hogy nem egy különös tulajdonságuk van, például a leány szerelmet ébreszthet maga iránt az általa szeretett férfi szívében azáltal, ha oly tojást küld neki, mely husvét előestéjén főtt. A tyroli paraszt zöld csütörtökön tojt és husvét napján megszentelt tojást szokott háza tetején keresztül dobni. Azután a hová a tojás leesik, ott azt elássa és szentül meg van győződve, hogy a mütét házat a tüztől és villámtól meg fogja óvni.

Vannak Németország több részében különböző husvét-i játékok is, például az ugynevezett tojásszedés vagy tojásgyűjtés (Eierklauben) és a tojásütés. E játékok úgy északi, mint déli Németországban sok helyen ismeretesek, de valódi hazájok Tyrol. Két ifju legény elindul a faluban piros tojást gyűjteni, s minthogy e játék nagy népszerűségnek örvend, igen sok tojást összeszednek. Azután bizonyos meghatározott napon összegyűl a falunak ifja és örege, apraja és nagyja, és a fiatalok közül a két legjobb futót kiválasztják. Ekkor az ut hosszában egymástól öt-öt lábnyi távolságra 170—175 tojást raknak le, melyeket a vállalkozó fiatal embernek úgy kell összeszednie, hogy minden egyes tojással az első tojásnál levő kosárhoz kell visszatérnie. Ez alatt a másik futónak bizonyos meghatározott s elég jó nagy távolságra kell szaladnia s onnan visszajönnie, s a melyik a magára vállalt dolgot hamarabb elvégezte, az a győztes. Többnyire a messzefutó győz a tojásszedő felett, minthogy a tojásszedés szerfölött fárasztó és szaporátlan foglalkozás. A verseny után az egész társaság a korcsmába megy, hol a tojásokból hatalmas tojáslepényt készíttetnek, melyből mindenki részesül. E játékban sokan különböző jelmezekbe öltözve vesznek részt. Lakoma után ivás és táncz következik.

Van még Tyrolban egy másik játék is, mely már nem olyan ártatlan mint a tojásszedés. E játékot husvét-i tojás hajtásnak (Ostereier fahren) nevezik, s abból áll, hogy husvét hétfőjének éjszakáján egyes fiatal emberek a mi csak ellopható, mindent ellopnak a falu lakóinak udvaráról s úgy összevissza csereberélik a lopott jószágot: ökröt, lovat, szekeret, ekét, ajtót, kaput, szóval minden fölkelhetőt vagy fölcszedhetőt, hogy néha negyed-ötöd napra kerülnek vissza jogszerű tulajdonosaikhoz. De visszakérülnek

hiánytalanul. Ezért, bár e furcsa tréfa sok gazdának tömérdek vesződséget okoz, a tetteseket sohasem kutatják, csak legfeljebb néhány erőteljes kifejezésű »áldást« eresztenek utánok.

A tyroli köznép azt hiszi, hogy természetfölötti hatalomra tehet szert az, a ki husvét előestéjén olyan helyre mer menni, a hol négy ut keresztezi egymást. Mindenféle, hol nevetető, hol ijesztő szellemeket és kísérteteket fog ő ott látni, de azért csöndesen kell maradnia és sem nevetnie, sem sirnia, sem imádkoznia nem szabad. Végre az ördög maga is megjelenik vadász képében s a merész kalandort rettenthetetlen bátorságáért oly tehetségekkel ajándékozza meg, a melyeknek segítségével például szerencsejátékokban, birkózásban, verekedésekben mindig győzni fog, a golyó nem járja s magát láthatatlanná tudja tenni stb.

A tojás-ütés nem csak a németeknél, hanem nálunk is divatban van, bár valószínű, hogy tőlük származott át hozzánk. E játék abból áll, hogy a gyerekek piros tojásaikat összeütögetik s a melyiké eltörik, tartozik a tört tojást ellenfelének adni át, ki azt játszótársa bosszuságára jóízűen elkölti.

ANEKDOTÁK.

Az ugy is elkésett leány. *Az anyakönyvvezető:* Kérem sziveskedjenek még egy kis ideig várni. *Menyasszony:* Istenem, már megint várni!

Agglegények életéből. *A.:* Mi az Muki? Hát te a háló-szobádban dohányozol? *B.:* Dehogy! Hanem a dohányzó-szobámban hálók.

Színházban. *A.* Hiszen ez a darab borzasztó!... *Miért tapsol?* *B.* Arra gondolok, ha kezem közé kaphatnám a szerzőt!

Dr. Szász Géza

fogorvos, egyesületi tagunk,
az egyesület tagjainak a foghuzást
ingyen eszközli a többi fogorvosi ke-
zeléseknél pedig **50⁰/o** árengedményt ad.

Lakik: Budapest, Andrásy-út 49.

**Zsótér István váltóór Bács-
Petrovoszello állomáson, lehetőleg
pályaórral cserélni óhajtana.**

KILOMÉTER-PÉNZEK

könnyű kiszámításához **vonatkisérők** számára igen
hasznos táblázatos kimutatást állított össze

MARUSÁK JÁNOS

Miskolcz állomási kezelő-altiszt.

Ezt a felette hasznos segédeszközt igen szíves-
sen ajánljuk minden máv. vonatkisérő figyelmébe.
Megrendelhető a szerzőnél, Miskolcz személy-pálya-
udvaron **60 fillér** árban.